

Odpowiedzialność cywilna zawodowa ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań związanych z wykonywaniem zawodu tłumacza na gruncie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dla tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych zrzeszonych w TEPIS.

I.

Rosnąca świadomość społeczeństwa w zakresie posiadanych praw skutkuje coraz częstszym korzystaniem przez obywateli z konstytucyjnie zagwarantowanego im prawa do sądu. Rezultatem jest gwałtownie zwiększająca się liczba kierowanych do sądów powództw, w których domagają się oni naprawienia doznanej szkody, a szerszy dostęp do usług prawniczych, związany w szczególności z działalnością firm, wyspecjalizowanych w prowadzeniu tego rodzaju spraw, powoduje dalsze nasilenie zjawiska.

Naturalną konsekwencją takiego obrotu spraw jest wypracowanie przez rynek odpowiednich mechanizmów liberalizujących rygor odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy, bez względu na fakt czy szkoda powstała w życiu prywatnym czy zawodowym. Nie dziwi zatem rozwój wyspecjalizowanych produktów ubezpieczeniowych w tych dziedzinach, w szczególności związanych z odpowiedzialnością cywilną zawodową, a zatem przeznaczonych dla osób prowadzących określoną działalność gospodarczą.

Ustawodawca dostrzegając fakt, iż pewna działalność rodzi większe ryzyko wystąpienia negatywnych następstw dla odbiorców określonych usług, wprowadził w pewnych grupach zawodowych system ubezpieczeń obowiązkowych, który swoim zasięgiem obejmuje m.in. adwokatów, radców prawnych, zarządców nieruchomości czy lekarzy.

Pozostali przedsiębiorcy mogą ubezpieczyć się dobrowolnie bądź godzić na ryzyko naprawienia szkody w oparciu o własne środki, stając przed wyborem zapłacenia za zdarzenie, które mają nadzieję nigdy nie wystąpi albo poniesienia we własnym zakresie jego konsekwencji i samodzielnego naprawienia powstałej w ten sposób szkody.

II.

Warunki Ubezpieczenia AXA Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A. posługują się trzema pojęciami szkody.

Szkoda osobowa dotyczy sytuacji, w których nastąpiło uszkodzenie ciała, wywołanie rozstroju zdrowia, pozbawienie wolności, naruszenie czci i wynikające stąd bezpośrednie następstwa w postaci bólu i ujemnych doznań psychicznych. Szkody na osobie mogą prowadzić zarówno do konieczności świadczenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jak również w sytuacji, gdy doznania te będą skutkować uszczerbkiem w sferze dóbr materialnych – koniecznością wypłacenia stosownego odszkodowania za wyrządzoną szkodę majątkową. Szkody majątkowe (rzeczowe) to uszczerbki bezpośrednio dotyczące dóbr i interesów poszkodowanego zaś czyste szkody majątkowe, to szkody niewynikające bezpośrednio ze szkody osobowej lub rzeczowej.

Właśnie w tych ostatnich upatrywać należy najczęstszego zagrożenia związanego z pracą tłumacza. Nie pozostawia, bowiem wątpliwości, iż charakter pracy tej grupy zawodowej obarczony jest dużym ryzykiem wynikającym ze zróżnicowanego profilu działalności odbiorców dokonanych tłumaczeń. Tym samym możliwym jest wystąpienie wielu szkód, godzących w różne dobra, zlokalizowane w wielu różnych dziedzinach.

Najczęstsze przypadki wystąpienia czystej szkody majątkowej stanowić będą proste błędy wynikające z niedokładności lub niedopatrzenia, a zatem wszelkiego rodzaju pomyłki w tłumaczeniu, zamienione cyfry, daty, numery lub podobnie brzmiące wyrazy, które wypaczają jednak sens samego tłumaczenia i w rezultacie prowadzić mogą do przypisania tekstowi zupełnie odmiennego znaczenia niż pierwotnie zamierzone. Tego rodzaju pomyłka dotyczyć może wszelkich tłumaczeń, począwszy od tych prostszych związanych z tłumaczeniem listów, dokumentów, skończywszy zaś na skomplikowanych tłumaczeniach technicznych dotyczących instrukcji, specyfikacji leków, warunków technicznych czy dokumentacji projektowych. Naturalnie w zależności od poziomu komplikacji tłumaczenia znacząco zmieniać się może również waga popełnionego błędu.

Nietrudno jest wyobrazić sobie scenariusz, w którym w wyniku błędnego tłumaczenia umowy, zleceniodawca niewłaściwie wykonuje swoje zobowiązanie, a tym samym, przez

swojego kontrahenta, obciążony zostaje koniecznością uiszczenia wynikającej z zawartego kontraktu kary umownej. Strona ponosząca koszty, ma w takiej sytuacji prawo domagania się ich zwrotu od tłumacza. Podobnie, gdy w wyniku błędnego przetłumaczenia projektu konstrukcyjnego lub specyfikacji technicznej wybudowany zostanie obiekt nieodpowiadający określonym wymaganiom i konieczne okaże się jego przeprojektowanie lub przebudowa. Również w tej sytuacji roszczenie o naprawienie szkody skierowane zostanie do tłumacza. Tego rodzaju szkody, jako immanentnie związane z prowadzoną działalnością zawodową regulowane są poprzez warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej.

Błędnie wykonane tłumaczenie skutkować może jednak nie tylko negatywnymi finansowymi konsekwencjami dla zamawiającego tłumaczenie, lecz w efekcie może stać się bezpośrednią przyczyną szkody osobowej lub rzeczowej poniesionej przez osobę trzecią. Z tego względu na rozważenie zasługuje koncepcja rozszerzenia zakresu ochrony o szkody osobowe i rzeczowe. Podstawą regulacji staną się tutaj Warunki Ubezpieczenia AXA.

W przedstawionym wyżej przykładzie z mylnie przetłumaczoną specyfikacją projektową, w sytuacji, gdy budynek rzeczywiście został wzniesiony, a następnie wystąpiła katastrofa budowlana, wynikająca z wady konstrukcyjnej spowodowanej zastosowaniem się do błędnie przetłumaczonej specyfikacji, to właśnie na tłumaczu spoczywać będzie odpowiedzialność za jej następstwa. Z własnych środków opłaci zatem koszty postępowania – zarówno obrony w postępowaniu karnym jak również obrony przed roszczeniami cywilnoprawnymi oraz koszty dodatkowe, w szczególności związane z opiniami i ekspertyzami biegłych, a w rezultacie samo odszkodowanie za powstałą szkodę osobową lub rzeczową.

Scenariusze szkód osobowych lub rzeczowych, wynikające z błędnego tłumaczenia można mnożyć – mylnie przetłumaczona specyfikacja lekarstwa, przeoczenie w tłumaczeniu, a w rezultacie brak odpowiedniej informacji na dziecięcej zabawce, błąd w tłumaczeniu instrukcji maszyny lub urządzenia – zawsze schemat postępowania będzie ten sam, a zobowiązaniem do naprawienia szkody w rezultacie zawsze będzie osoba, od której zaczął się błąd, czyli tłumacz.

Kolejną ważną z punktu widzenia odpowiedzialności tłumacza kwestią – związaną w szczególności z wysokością kosztów koniecznych do naprawienia szkody – jest miejsce jej wystąpienia. O ile bowiem jego określenie nie następuje trudności w przypadku wystąpienia szkody osobowej lub rzeczowej – zawalenie budynku w Pradze, niewłaściwe dawkowanie leku w Monachium – to w przypadku czystej szkody majątkowej wyraźne określenie miejsca

wystąpienia szkody może okazać się niemożliwe, a jest to informacja niezbędna z punktu widzenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. W sytuacji bowiem, gdy terytorialny zakres ochrony ograniczony zostałby do terytorium Polski, a poszkodowanym byłby przedsiębiorca zagraniczny, Ubezpieczyciel mógłby odmówić wypłaty odszkodowania.

Celem uniknięcia tego rodzaju nieporozumień, w przypadku odpowiedzialności opartej na warunkach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej, AXA posługuje się pojęciem jurysdykcji polskiej, dzięki czemu nie ma problemu z określeniem miejsca wystąpienia szkody, ponieważ jako takie nie ma ono znaczenia dla odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Odpowiedzialność ta powstaje zawsze, gdy zleceniobiorca - tłumacz - ma siedzibę w Polsce, bowiem w tej sytuacji właściwym do rozstrzygnięcia ewentualnego sporu jest sąd polski. Jurysdykcja polska wynika z powszechnie obowiązujących przepisów – kodeksu postępowania cywilnego oraz zgodnej z prawem unijnym ustawy prawo prywatne międzynarodowe.

III.

AXA Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A. w ramach różnych wariantów ubezpieczenia, w sporządzonym dla członków TEPIS programie ubezpieczeniowym udziela ochrony ubezpieczeniowej we wszystkich wskazanych wyżej scenariuszach szkody.

W umowie generalnej, pozostawiono członkom TEPIS szerokie pole możliwości modyfikacji warunków oraz sum ubezpieczenia. U podstaw takiej formuły ubezpieczenia leżało przekonanie, iż nikt nie zna swojego biznesu tak dobrze, jak osoba, która w rzeczywistości go prowadzi, a w konsekwencji świadoma jest zagrożeń z tym związanych i zdaje sobie sprawę jakiego pokrycia potrzebuje, a jakie rozszerzenia są jej zbędne.

Stworzono zatem możliwość wyboru jednej z sześciu sum ubezpieczenia w ramach jednego z trzech wariantów ochrony.

W każdym z wariantów przewidziana jest ochrona ubezpieczeniowa dla czystych szkód majątkowych wyrządzonych osobom trzecim w związku z wykonywaniem zawodu tłumacza przysięgłego lub specjalistycznego. W tym zakresie, ochrona udzielana jest na podstawie

warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej i obejmuje dodatkowo roszczenia z tytułu uszkodzenia, zniszczenia lub utraty akt, ksiąg rachunkowych, faktur lub innych dokumentów związanych z wykonywaniem wskazanej w umowie ubezpieczenia działalności jak również szkody wynikłe z nieprawidłowej edycji dokumentów oraz utraty, zniekształcenia, uszkodzenia lub niewłaściwego przesyłania informacji, w tym drogą elektroniczną.

W razie wystąpienia objętej ubezpieczeniem szkody, AXA otacza ubezpieczonego szerokim wachlarzem ochrony prawnej. Co do zasady więc, w każdym wypadku, w ramach opłaconej składki, wydatki poniesione na ochronę prawną, ubezpieczone są ponad sumę gwarancyjną i nie są przez nią ograniczone. W szczególności obejmuje to wynagrodzenie adwokatów i radców prawnych, należności biegłych i świadków, koszty sądowe oraz inne koszty ustalenia wysokości szkody i zakresu odpowiedzialności Ubezpieczonego. Ubezpieczeniem objęte są również wymienione koszty powstałe w postępowaniu administracyjnym, karnym lub dyscyplinarnym o ile mają one związek z ustaleniem odpowiedzialności Ubezpieczonego za szkodę objętą ubezpieczeniem.

Poprzez wybór Wariantu II lub III, Ubezpieczony rozszerza zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej o odpowiedzialność cywilną za szkody osobowe i rzeczowe wyrządzone osobom trzecim w związku z wykonywanym zawodem tłumacza. W zależności od wariantu ochrona ta jest udzielana odpowiednio, na terenie Polski lub Europy.

Jednocześnie, Ubezpieczeni, którzy zdecydowali się na wybór Wariantu III mogą zdecydować się na dalsze rozszerzenie ochrony o roszczenia dochodzone według obcego prawa lub przed obcym sądem. Niniejsze rozszerzenie dotyczy tylko roszczeń zgłaszanych przed sądami lub organami mającymi siedzibę na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej i w oparciu o prawo tych państw, jednakże bez względu na to ograniczenie, powinno stanowić istotny atut oferty dla tłumaczy aktywnie operujących na rynku międzynarodowym.

Marcin Kowalczyk
Specjalista ds. ubezpieczenia OC
AXA Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A.

Niniejszy artykuł powstał w związku z nowym programem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dla tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych, będących członkami PT TEPIS. Program ten, sygnowany przez jednego z wiodących ubezpieczycieli w Europie, spółkę AXA S.A., będzie obowiązywał od 1 września 2009 r. w miejsce dotychczasowego programu Generali TU S.A. Już wkrótce na stronie internetowej PT TEPIS pojawią się szczegółowe informacje dotyczące warunków oferty AXA S.A. oraz formularz wniosku o przystąpienie do ubezpieczenia.

Michał Maliszewski
Broker ubezpieczeniowy
Genoa Sp. z o.o.

Osobami kontaktowymi w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej tłumaczy-członków PT TEPIS są:

Michał Maliszewski

mm@genoa.pl

tel.: +48 56 657 15 96

tel. kom.: +48 660 523 244

Marcin Kowalczyk

marcin.kowalczyk@axa-polska.pl

tel.: +48 58 732 64 18